

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

ՏՆՕՐԷՆ ԽՄԲԱԴԻՐ

Ե Ի

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ

ՆԻԿ. Մ. ԹԻԻԼՊԵՆՏՆԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ

Ղալաթիա Բերլինգի Բազար
Խոսի Խանի Ղեմը Սամուր փո-
ղոց Թիւ 8

ԳԻՆ 20 ՓԱՐԱՅ

Կ. ՊՈԼԻՍ 22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Բ. ԴՈՒՌՆ ԵՒ ԴԵՍՊԱՆԱԺՈՂՈՎՐ

Որպէս զի արդարութեամբ և ճիշդ դատաստան բլայ, կըսէ սնդդ. Տէյլի Թէլէկրաֆի թերթը, Պօլայ մէջ դումարելի դեպքանաժողովն ընդունելու մասին Բ. Դուման յարուցած դիտողութեանց և գովամակութեանը վրայ, հարկ է իրաց ընթացքը անդամ մ'աւելցնենք, ինչպէս Բ. Դուման տեսնուած զանազան ոգիւ տեղով, Թերեւս ոմանք և արդարաւոր անձինք չպիտի յօժարին ընդունիլ թէ Բ. Դուման ցարդ իր հետեւած ընթացիկը մէջ ինքզինքն արդարացինքը ամենափոքր իրաւունք մը կարենայ աւանդել. սակայն 33 միլիոն անձերէ բաղկացեալ Կայսրութիւն մը, որոյ 24 միլիոնը իսլամ կամ օսմանցի են, արժանի է որ քաղաքագէտ և փորձառագէտ անձանց կողմանէ փոքր ինչ նկատողութեան առնուի և շատ քիչ կարեւորութիւն մ'ընծայուի իրեն :

Արդ ստոյգն ըսելու համարներ կայ խառնակութեանց սկզբնապատճառն եղող Հերտզի ապստամբութիւնը ոչ թէ Ժողովրդային յեղափոխութիւն մը, այլ ընդհանուր գահունակութեան և հանդարտութեան մը միջոցին պարզապէս Աւստրիոյ խաղաղամեծութիւններովը նիւթուած ու ձեռքի տակէ քաջալերուած թելադրեալ շարժում մը կ'նկատէ Բ. Դուման : Սա այնպէս կ'հաւատայ թէ այդ շարժումը նախ վիէննայի կառավարութեան ձեռքն սկսած է, այն նպատակաւ որ իր ձեռքէն հանած Լոնպարտիոյ և վիէննայի դաւառաց կորուստին տեղը լեցնէ՝ օսմանեան երկու գաւառներն առնելով, միանգամայն և ասով հունգարական և գերմանական ազդեցութիւնը կորսելու համար :

Ռուսիա առջի բերան վարանցաւ այս շարժումը բռնելու, բայց

շատ չանցած ապահովեցին զինքը հասկըցնելով իրեն որ Պուլկարիա ալ նմանապէս պիտի ապստամբէի, որով և միջոց արուած կըլլար Ռուսիոյ ալ առկէ շահ մը հանելու իրեն : Ասկէ յառաջ եկաւ պուլկարական ապստամբութիւնը, ինչպէս նաեւ Պուլկարիոյ մէջ գործուած անդամութիւնքը, զորքս որոշ կերպիւ նախատեսած էր իկնաթիւնի գործադեմը, երբ կ'համագէր զՄահմուտ Նեախմ փոշայ որ չըլլայ թէ կանոնաւոր զօրք զրկէ խառնեալ գաւառներն :

Թուրքիոյ այս ճարպիկ թշնամին եր անցանքն ու իրենց ինքնապարգասին՝ պարսաւց տոկոսներուն վճարումը չճանչելու, այս կերպիւ Բ. Դուման վրայէն իւր վերջին մէկ յատկութիւնն ալ՝ այն է գանձային գործոց մէջ պահած օրինաւորութիւնն ալ՝ բռնաւ ու ջնջել նախելով :

Ապստամբութիւններն ամեն ուրեք անցածով ելան, տեղացի Ժողովրդեան կողմէն օգնութիւն ու նեցուկ չգտնելով, թէպէտ օսմ. սահմաններէ դուրս տեղերէ կարծարձուէին, ուստի և Աւստրիա ալ տեսաւ խեղդի որ գործն իրեն համար վտանգաւոր դարձուածը մ'առնուլ կսկսէր, իր բուն գիտմանցը սահմաններէն դուրս ելնելով : Բայց այս անգամ Ռուսիա եղաւ որ առելի յամա և հաստատամիտ կերպով ապստամբութիւնը բռնեց, օգնութիւն խոտաացաւ Գարտապի ու Սերպիոյ, ու զանաք ալ ստգ ելնելու գրգռեց :

Սերպիոյ համար այսպէս կ'ըսեն Տանկները : «Տեսէ՛ք սա երկիրը, որ 30 տարիէ ի վեր ազատութիւն կ'վայելէր, և որ փոքր հարկէ մը դատուրիչ բան չունէր վճարելու, և որոյ այժմ Թուրքիոյ գէմ ըրած յարձակումը, համազգային օրինօք դատելով, վերջին աստիճանի մեղաւարտ գործ մըն է. բայց Եւրոպա թողոց իրեն որ գիացածին պէս ընէ, այն ինչ Ռուսիա ալ իրարու ետեւէ գորք կ'հասցնէր ու կ'զրկէր պաշտօնաթի

գաշար : Յարձակողը ամեն բան ընելու թոյլտուութիւն ունէին, ինչու որ Թուրքիոյ մէջ Պուլկարը ղրուկարս կոտորելի էին, ու Եւրոպայի օրէնքներն ալ բռնաբարուած էին յանուն քրիստոնէութեան : »

Այս պարագայներուն մէջ Թուրքիոյ տեսնելու հարկադրուած գործը զինուորապէս անհնար պիտի ըլլար, եթէ իւր զօրաց քաջութիւնը չըլլար : Աստիք հեռզհեռէ յարձակումը բերդեր ու ամրութիւններ առին Սկովաիայի նմանազ երկրի մը մէջ : Ասկից զատ Թուրքիա կստիպուէր այս պատերազմին ընել, այն ինչ միւս կողմէն ալ կ'պարտաւորուէր երկիրն անչ գործադրուելիք ընդհանուր բարեւորագմանց ծրագիր մը չինել, այն պիտի պահու մը մէջ՝ յորում կեդրոնական կառավարութիւնը խառնափնթի որ ու վեր ի վայր կ'յեղաշարժէր, խառնեալ Սուլթան մը գահէն վար կառնուէր, տեղը ուրիշ Սուլթան մը դրուելու համար, որոյ առողջութիւնը խոնգ արուած էր, և որ այս ալ փոխել պէտք կըլլար վերջէն, մինչդեռ պաշտօնեութիւն մը կ'յարգուէր անօրէն չարագործի մը ձեռքը, և բռնութիւնն ու զոչաքաղութիւնը ամեն ուրեք կ'եռալր ու կը թիրէր :

Սակայն Դուման այս ամեն սուկայի դժուարութեանց ալ դիմացաւ, զիջածելով ընդունիլ ինչ որ մերթ ընդ մերթ կ'պահանջուէր իրմէն յանուն խաղաղութեան, Թուրքիա զինադադար մը չնորհեց, զոր թշնամիք խղեցին առանց իմաց տալու : Թուրքիա ետ կեցաւ Դումանի վրայ իւր ունեցած թնթանթակիր նաւատորմը գործածելէն, իւր Գանձուն գրեթէ բոլորովին դատարկութեանը հակառակ, պուլկարաց շատ մը քանդեալ տունները վերաշինեց, աշար-պօղուքներն պատժեց, և երբ իրմէն մասնական բարենորոգում մը ու կարճատեւ զինադադար մը կուղէին, ինքը վեհանձնաբար ամենաընդարձակ և ընդհանուր բարենորոգումը, և հինգ ամիս ալ զինադադար տալ կ'խոտանայր :

Երբ Տաճկներն չարաչար կոտորեցին Ռուս-Սերվի միացեալ բանակներն, և մէկ օամ զօրաբանակ մը միայն բաւական էր ուղղակի Պէլ-կըրասի վրայ քայելու, Անգղիոյ առաջարկութեամբը՝ զինագումարն զուեցին, և — դարձեալ և միշտ Անգղիոյ առաջարկութեամբը — թոյլ տուին որ առ այդ իրենց կամաւ և յօժարամիտ տուած հաճութիւնը՝ իկնաթիէվի վերջնադրին (ուլթիմաթում) հնազանդութիւն մը կոչուի:

Կնայի արտաքուստ Բ. Դուռը, և շարունակ պատերազմի ու դրաւման սպառնալեօք Ռուսիոյ հաստատամիտ քաղաքականութիւնը կ'տեսնէ, Տաճկաստանի բարեկամ տէրութիւններն ալ իրար անցնելու և հարկադրելու համար զանոնք իրատեղի դիտարկիւմ որ միշտ ինքը շարունակէ հնազանդիլ:

Կնայի ներքուստ և կ'տեսնէ որ օտմ ժողովուրդն ալ երթալով կ'զայրանայ ու կ'դրգուի այս «խոնարհամբողջութեան» վրայ, տեսնելով որ նորանոր նախատինքն ու նորանոր պահանջութիւններէ զատ ուրիշ արդիւնք մը յառաջ բերած չունի:

Ի մի բան Դուռը կ'տեսնէ որ, մինչդեռ Սերվիա հարկատու և ինքնավար իշխանութեան մը երախտագիտական այսքան գէշ ու արիւնահեղ օրինակ մը տալու վրայ է, տէրութիւններէն ոմանք կուզեն միևնոյն հօգիւն վրայ ուրիշ «Սերվիաներ» ալ ստեղծելու, և յատուկ ներկայացուցիչներ կ'դրկեն որ Պօստու մօ այս ճրագիրը վիճարոնութեան առնեն: Միևնոյն պահուն կ'տեսնէ որ Ռուսիոյ կայսրն ալ Մօսկուայի մէջ հրապարակաւ կ'ընդունի Չէրնայեվի «կամաւորներն», յայտնադէս համապարկանութեան պաշտպան կ'հրաշակէ ինքը ինքը, և թուրքիոյ վարչական բարենորոգումները Բարիդի Դաշնադրութեանը հետ համաձայնեցնելու համար Դեսպանաթոշակի ստանձնած պաշտօնը դիւրացնելու պատրուակաւ, իրաւունք մը կ'տայ ինքզինքին՝ ինքնավարութիւն և երաշխաւորութիւն պահանջել Դրնէն, միանգամայն և պատերազմ հրատարակել խոստանալով Ռուսաց, եթէ Օսմանեան Կայսրութիւնը չլատելու իւր «սրբազան պաշտօնին» դէմ արգելքներ ելնեն:

«Ռուսնն, կըսէ Տաճկաստան այն «ատեն, դուք հոս պիտի դաք որու «չելու համար թէ ինչ տեսակ մահ-«ուսմը կուզեմ ես մեռնիլ, և չէք «ուղեր իսկ ձայն մը տալ ինձ այդ «որոշման նախապատրաստական խոր-«հրդակցութեանը մէջ: Ռուսիա կը «վախնայ թերևս որ ժամանակ կոր-«սնցնել կ'տամ բռնի մահուան մը «դէմ առարկութիւններ հանելով: «Բայց ես այսպիսի վարմունքի մը «դէմ դնելու համար վոսբորի մէջ 22 «պատճառ» ունիմ, — և սոսք իմ դը-«րահաւորներս են —: Ասկից զատ «ես ձեր կարծեացը համամիտ չը «գտնուելու համար՝ ցամաքի վրայ

«ալ 800 հազար «պատճառ» ունիմ: — «ասոնք ալ իմ զօրքերս են —: Ասով «հանգերձ ձախող ելք ունեցող պա-«տերազմ» մ'անգամ ոչ այնքան կը «նուաւտացնէ Մահիկին արժանիքը, «որքան առաւել Սուլթանին վեհա-«պետական իրաւանցը վրայ վիճարա-«նելու համար մոյրաքաղաքիս մէջ «ձեր ներկայացուցիչներուն ներկա-«յութեանը տեսարանը: Ես պատ-«րաստ ու յօժար եմ ամբողջ կայս-«րութեանս երկիրը վերանորոգելու՝ «նոյն իսկ ձեր աչալուրջ հակադու-«թեանը տակ, զայդ բաղկացող ժո-«ղովրդեան ամեն աղքին ալ հաւա-«սարութիւնն ու դոհունակութիւնը «սպասարկելու, պարտքերս վճարելու «և նոր թուական մ'սկսելու, և թէ «դուք ինձ նկատմամբ հրապարակաւ «յանձն առած պարտականութիւն-«նիդ յարգելու ըլլաք: Իսկ ձեր «գեապանաթոշակը կամ զաւելտ մը «և կամ նախատինք մ'եղած պիտի «ըլլայ ինձ դէմ եթէ կայսրութեանս «երկրական ամբողջութիւնը իրեն «հիմն չունենայ: Շիտակն ըսելու «համար, մենք այլևս ձանձրացանք «չարունակ ձեզի հնազանդելէն, այ-«նուհետեւ մեք ալ կուզենք արդա-«րութիւն բնել զրիստոնէութեան, «եթէ քրիստոնէից իրաւունք ճանչ-«ցուիլ և իրաւունքնին տեղը տանիլ «կ'պահանջուի մենէ:»

Շարունակելի

ԳԻՈՐԴԱՆԻՍ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԻՆԴՐՈՅՆ ԱՌԱՋԸ

Անգղիոյ և Աւստրիոյ կողմանէ՝ Պուլկարիան գրաւելու առաջարկու-թեանը դէմ ելած ընդդիմութեանը վրայ խօսելով դերմ. Քեօնիչէ Չայ-թունի թերթը, Գերմանիոյ բունելիք ընթացքը նկատողութեան կառնու-ըսելով:

«Մեք ինչ ըրինք այդ միջոցին: Մեր խօսքը կ'ըլլայ՝ կոր հիմար Դեռ շատ օրջկայ որ բարձրաճաղ ոյնկ'պար-ծէինք թէ միացեալ Գերմանիան ինչ ազդեցութիւն չպիտի ունենար եւ-րոպական գործոց ընթացիցը վրայ: Ստոյգը չեմք գիտեր թէ Գերմանիա դադանապէս բան մը կ'ընէ՝ խա-ղաղութիւնը վերահաստատելու հա-մար, սակայն սա՝ ստոյգ է թէ այդ նպատակաւ ինչ ջանքեր ալ ըրած լինի՝ այսօրուան օրս չերն իր թէ յա-ջողած ըլլայ դոցա մէջ: Ռուսիոյ կառավարութիւնը տակաւին «խա-ղաղութիւն» բառը բերնէն չ'ձգեր, սակայն ռուսական թերթերը չեն դադրիր յայտնադէս «պատերազմ և աշխարհակալութիւն» քարոզելէ:

Բուսքի Միւր թերթը կ'ըսէ թէ «Տաճկաստանի սլաւներն զինու զօ-րութեամբ Դրան իշխանութեանը լուծէն ազատելը՝ բացարձակապէս անհրաժեշտ է, և սաի պիտի ըլլայ անպատճառ՝ դիւանագէտներուն դի-տած ու է դիտաւորութեանը հա-կառակ: Օսմանեան արիւնքաւորու-

թիւնը Պալքանեան երկիրներուն մէջ անդառնալի կերպիւ ջնջուելու է:»

Կօլօս թերթն որ դատաւ լրա-գիր մը կ'համարուի, սա անդամ կ'յայտարարէ թէ «բիւրաւոր սուխ-ներ մինակ բառի մը, հրամանի մը կ'սպասեն տաճիկ հրամաններն բոլոր սլավեան երկիրներէն դուրս վանե-լու»: Վերջապէս Ռուսերն դիտեն ուղածին, մենք գերմանացիքս ալ շատ աղէկ դիտեմք զայդ, և սա-կայն բան մ'ըրած չունինք:

Կըսեն թէ Գաղղիա Գերմանիա-յէն վրէժը լուծել կ'նայի, ուստի և Գերմանիա ալ չուզեր Ռուսիոյ վորձեալ բարեկամութիւնը կորսնցնելու վտանգին ենթարկել ինքզինքը՝ թուրքիոյ փրկութեանը համար, որն որ Գերմանիոյ այնքան մեծ կարեւորու-թիւն մը չունի: Արդարեւ անժխտելի է այս նկատմանց արժէք և կարեւ-րութիւն մ'ունենալը, սակայն կ'վախ-նամք որ չ'ըլլայ թէ այս նկատումը ելնէ ճշմարտէ Պ. ժեօրի երեսփոխա-նին քանիցս կրկնած յայտարարու-թիւնը որ կրնէր թէ՝ «Յրանք»-բը-րուսիական վերջին պատերազմը, ոչ թէ Գերմանիան՝ այլ Ռուսիան էր ու-պայի ամենէն զօրաւոր տէրութիւնն ըրած եղաւ: Երբ Ռուսերն եկան 1813-15ին Ռուսիան Գաղղիացոց դէմ պաշտպանելու, գերմանացիք ստու-գիւ երախտագիտական պարտակա-նութիւն մ'առանձնեցին ի նպաստ ի-րենց թափուած այնքան արեանը պատճառաւ, իսկ այս պատերազմը՝ մանիոյ, ինչու որ գերմանացի վեհա-պետներն պարզապէս Ռուսիոյ կայ-սեր իւր հարկատուներն եղան ամ-բողջ սերունդ մը:

Ասկից զատ Ռուսիա ուրիշ նոր պարտականութիւններ ալ բեռցուց Գերմանիոյ թիկունքը վերջին պատե-րազմին տոնքը, — ոչ թէ սակայն ու է զհաղութիւն մ'ընելով, այլ սոսկ նպատաւոր չէղրութիւն մը պա-հելով —:

Մեք գերմանացիքս, կ'յարէ վե-րոյիշեալ թերթը, անտարակոյս կըն-դունինք այդպիսի պարտականու-թիւն մը, բայց կարծեմք թէ զայդ աւելի աղէկ հասուցած կըլլամք, ե-թէ կարենանք այսպիսի անիրաւ և վտանգաւոր պատերազմի մը մէջ նետուելու դիտաւորութեանէն ետ կեցնել զՌուսիա: Մարդ չ'սպասեր արդարեւ որ Գերմանիա առանձին գործելու ելնէ Ռուսիոյ դէմ, բայց միթէ անհնա՞ր է նորէն եւրոպական այդ ներդաշնակութիւնը վերահաս-տատել, զորմէ այնքան խօսեցան, որոյ մէջ Գաղղիա ալ նոյն դերը խա-ղալու ելնէ, ինչ որ ըրին միւս տէ-րութիւններն:»

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐԳ

Պէրլին 2 դեկտմ.

Քօլօնիոյ կաղէթը՝ կոչունքի մը մէջ Պիդմարը իշխանին ըրած մէկ ա-

տեղնախօսութիւնը կ'հրատարակէ: Իշխանն ըսեր է թէ խաղաղութեան պահպանութեան տակաւին յոյս կրտրելու չէ, իսկ եթէ պատերազմ ըլլայ, ինչպէս կ'ընեն թէ շատ չանցած Ռուսիա և Ցաճկաստան պիտի յագնին, այն ատեն Գերմանիա կըրնայ միջամտութիւն մ'ընել յաջողելու աւելի յուսով մը, իսկ այժմ՝ Ռուսիոյ խորհուրդը տալն անպատեհ և աւելորդ բան է: Ռուս զօրապետներն բնաւ համակամ չեն բանալով թիւերու կողմէն ծագած պատերազմի մը: Գերմանիա, յարեր է իշխանը, կը փափաքի որ պատերազմը երկու տէրութեանց մէջ տահմանական մնայ, ինքը չէզոքութիւն պահել որոշած ըլլալով: Իշխանը յոյս յայտնել է թէ Անգլիա յայտնապէս Ռուսիոյ դէմ չպիտի ելնէ պատերազմելու, այլ տառաւելն անոր դէմ անուղղապէս պիտի ուզէ մարտնչել, ճիշդ ինչպէս ըրաւ Ռուսիա Մերմիոյ մէջ, իսկ եթէ Աւստրիա ալ պատերազմին մէջ նետուելու հարկադրի, և իւր գոյութիւնը վտանգի տակ իյնայ, Գերմանիոյ պարտքը պիտի ըլլայ այդ երկրին դոյութիւնն ու ամբողջութիւնը պաշտպանել, որ ատեն Գերմանիա պիտի ցոյց տայ բոլոր իւր անաշուռութիւնը: Գերմանական կայսրութիւնը գիտէ և կ'ըմբռնէ Աւստրիոյ գրաքնութեան յառաջ եկած օգուտներն, ինչպէս գիտէ նաև թէ այդ տէրութիւնը իրեն յատուկ կենսական ստորութիւն մ'ունի, որոնք անոր ընդհանրապէս: Պիտիւնք իշխանը աւարտել է խօսքը, հաւատեալով թէ այնպէս պիտի լսուի:

Վիեննա 3 դեկտմ:

Պիզմարը իշխանին ըրած յայտարարութիւններն հասարակաց կարծածեաց կողմանէ գոհութեամբ ընդունուեցան:

Բարիզ 3 դեկտմ:

Երեւակուտի և երեսի. Ժողովոյ վերջին քուէարկութեանը վրայ՝ պաշտօնէութիւնը Պ. Տիւֆօրն ալ միատեղ հրաժարական տուաւ, սակայն պաշտօնեայք պիտի շարունակեն գործել մինչև որ նախագահն հրաժարականին ընդունելու կամ չ'ընդունելու մասին իւր որոշումն ընէ:

Հռովմ 27 նոյեմ:

Տիրիթթօ կէս պաշտօնական թերթը երկու քիչ յայտնէ թէ չ'ըլլայ որ Անգլիա ալ եղիպտոսը գրաւէ այս մասին Ռուսիոյ հետ համաձայնելով: Պէլկրատ 27 նոյեմ:

Չէրնայէֆ հեռագրաւ Նիքօլա մեծ դքսին կողմանէ կանչուած ըլլալով, վաղը Գիշնէվ պիտի մեկնի:

Ա Ջ Գ Ա Յ Ի Ն

Հ Ր Ա Ի Ե Ր

Ա.Ռ. ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԵՍԿՈՒՄԱՆՍ

Ազգային Ժողովը նիստ ունի յա-

ռաջիկայ ուրբաթ 26 Նոյեմբեր 'ի Ղալաթիա:

Ատեանք պիտի բացուի ճիշդ ժամը 6ին և գոցուի 10ին:

Հրաւիրեալ են երեսփոխան Էֆէնա Խեղը՝ իրենց ազգասիրական պարտականութիւնը կատարելու փութալ:

1876 Նոյեմբեր 22 (ԴԿ)

ՕՐԱԿԱՐԳ

1. Վերաքննութիւն Սահմանադրութեան, շարունակութիւն յօդուածոց թաղական մատակարարութեան:

2. Առաջարկութիւն փափաղեան Էֆ. Երեսփոխանաց ոմանց առ վարչութիւնն ըրած հարցման պատասխանին ծագեալ:

ԱՏԵՆԱԳՊԻՐ

Գ. Յ. ՄԵԼԷԷՄ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վեհ. Սուլթանին քեռայր ըլլալու համար և Մահմուտ պէյերուն, Մէնհիտէ և Պէհիտէ իշխանահայ հետ Նիքեասի տարողութիւնին երեկ կատարուել է թօրգարույի պալատը, իւրաքանչիւր Երեւոյն պահուած տեղը, ուր ներկայ գտնուել են Շէյխ-իւլ-իսլամը, մեծ Եպարդոսը և բոլոր պաշտօնեայք: Հինգշաբթի օրուան արարողութեան յետոյ երկու իշխանահիւրը թողլով կայսերական պալատը, ախտի ետեման կողմէ համար պատրաստեալ Գուրուչէյմէի ծովեղերեայ ապարանքը:

Սոյն հարսանեայ հանգիսին համար բառեցաւ թէ կայսեր անձնական գանձը Ղալաթիոյ սեղանաւորներէն 20,000 ոսկւոյ փոխառութիւն մ'ըրեր է, սակայն երկուսն Ղալաթիթէ կէս պաշտօնական թերթը կ'ստէ այդ լուրը, յաւելցնելով թէ Ապա իւլ Ազիզ կայսրն արդէն ատոնց հարսանեայ ծախսոյը համար պէտք եղած գումարը պատրաստած էր:

—Երկու օր Ղալաթիոյ հրապարակը զրոյց մը տարածուելով, որպէս թէ Լուր Սալիպըրի եւրոպական մեծ տէրութեանց հետ համաձայնութիւն մը յառաջ բերել չկարենալուն համար՝ ետ կ'ենալով Պօլիս դալէն՝ նորէն դէպ ի Լանարա ճանաչելով ելած ըլլայ, այս լրոյն ընծայուեցաւ տեղւոյս հրապարակի գինքրուն զգալի անկումը: Սակայն երեկ ստուգուեցաւ թէ Լուրը արդէն ճանաչելով ելած ըլլալով Պրիմաթիէն, այսօր վաղը կ'հասնի հոս:

—Կառավարութիւնը, որ տեղական արուեստներն քաջալերելու մասնաւոր փոյթ մը տանիլ կ'սկսի, ասկից յառաջ երկրագործութեան և ուրիշ արուեստի վերաբերեալ մեքենայներն ու գործիները Տաճկաստան մտած ատենին մարտասուրբէ ազատ կացուցած ըլլալուն պէս, այս անգամ ալ պետական խորհրդոյ ուղղմամբ իշխման մէջ չ'իյնաւ՝ բամպակ թել վաճառաց տեղէ տեղ փո-

խաղրութեանը համար պահանջուած տարբեր չափերով տնօրինուեցաւ, և այս օրուան ալ Վեհ. Սուլթանին կողմանէ վաճառուել է:

—Սոցեալները Քօրթուլի առաջի ընկրմող Ղալաթի Ազիզ արքունի չափեալուն համար լուր է եկել թէ բոլորովին կորստեան վիճակի մէջ է, ուստի արքունի հաւարանին պէտք եղած գործիքները պատրաստուելու զրայ է, տանիլ յիշեալ շողեանաւ աղատելու համար:

—Ինչպէս անցեալ շաբթու ծանուցինք, Կ. Պօլսոյ համար կազմուելիք նոր պահակադուռը ընդամենը 90 փայտ եղիպտացի և տաճիկ ընտիր զօրքերէ պիտի բաղկանայ:

—Միթրօլիայի հրամանատար Նուսրէթ փաշայ կարսի ամրութեանց և Ալէքսանդրի մօտ կառող զօրաբանակի մը հրամանատար Ֆէյզի պէյ ալ Պաթուկի ամրութեանց հրամանատար անուանեցան:

—Տաճիկ թերթերուն մէջ մահամեղանաց ուղղեալ պաշտ. ազդմը կ'ըմբռնեցան թէ կ'իւրեւրուի որ յառաջիկայ Գուրպան Պայրամիլի առթիւ կարուելիք բոլոր պիւտարաց մարթ կայս. կառավարութեան յանձնուի, պատերազմի՞ դաշտը գտնուող զօրաց ձեռնուան պիտոյիցը համար: —Թրնօփայի տաճկաց ու պուլկարաց մէջ նորէն խռովութիւն մ'եղած և զիրար ջարդած ըլլալը ծանուցանող զրոյցը, որ անցեալ շաբթու տարածուած էր հոս, իմացուեցաւ թէ բոլորովին անհիմն է:

—Երեւոյն զրոյցը լսող թէ տեղալ շաբթու յիշեալ քաղաքին շրջակայները կէս կանգունի չափ ձիւն եկել, և տակաւին կ'շարունակէ եղեր դալ:

—Սե. ծովու եւրոպական եղերքը Միտեա գիւղէն կ'դրեն թէ նոյմ. 19ին գիշերը պատահած փոթորկէն՝ ածուխ բարձող 10 նաւ ցամաքն իյնալով խորտակել և վաճառքին ալ կորսուել է, միայն նաւաղներն ազատել են:

—Եւրոպ. լուրերը կրնան թէ Լուհէմ փաշայ Պէրլինէն մեկնելու միջոցին՝ Պիզմարը իշխանը չէ ուղեր դալի իւր ներկայութեան ընդունիլ:

—Տպագր. Տեսչութեան կողմէն հաղորդուած պաշտօնական ազդ. մը կ'ըմբռնեցան թէ նոր շրջաբերութեան մէջ տեսնուած կեղծ թղթադրամները՝ նոյն իսկ գրեթե ամբողջաւ տեսք մ'ունենալէն ու սխալ թուականէն յայտնի ըլլալով, հասարակութիւնը պարտի զգուշութեամբ առնել առ թղթադրամը, և թէ պատահմամբ մեկուն ձեռքը կ'ըղծ թուղթ մ'անցնի, իսկոյն զայն կառավարութեան յատուկ գործակալաց ձեռքն յանձնելու է իրեն տուողին ո'վ ըլլալն ալ իմացնելով, որոյ փոխարէն ալ վարձատրութիւն մը պիտի ըլլայ իրեն. դուրսի գաւառներուն ժողովուրդն ալ անկարող գտնուած ըլլալուն համար կեղծ ստոյգէն որոշելու ասոնց համար ալ յատուկ գործակալներ զրկուել են գրօրքը, խարդախութեանց զոհ երթալէ պահպանելու համար հասարակութիւնը:

Ղալաթիա ԲՇ. 22 Նոյեմբեր
ԲՆԻՆ. ՊԱՐՏ. ԱՐԺ.

Բաց	12 01
Գոց	12 02
Բարձր դին	12 08
Ցած դին	11.57
Փոխ. 63ի	Փր. 60
» 63ի	» 60
« 69ի	» 64
» 73ի	» 65
Փանծառամ	10.
Սոսիթի Ժէնէրալ	2.52
Սոսիթի Թոման	1.52
Պանք տը Գանթ.	5.06
Գրէտի Ժէնէրալ	2.08
Թրամիլէյ	1.53
Բում. Երկաթուղի	32.—
Բում. Կորոն	
Քոնս. »	
Տոկոս	0/0 12—13
Ըրբօք	2-5
Հէվալէսիզ	

ԸՆԹԱՅԻ ԴՐԱՄՈՑ

(Օւմ. 100 րէ 1 Էւրո)

Անգլ. ոսկի	109.55
Գաղղ. »	87.22
Բօլ	38.20
Գարալն արծաթ	16.25
» թղթադրամ	14.20
Գրքմից	51.23
Հինգնց	10.—
Մէթալիք	12.—
Ճերմակ մէճիտ	4.97
Պղինձ	149.—
Թղթադրամ	գոցուած 117 50

ՄԱՆԱՆԱՅ

Ժողովանք եւ Ի ԼՈՅՍ ԷԱՍ

Գ. Վ. ՄՐՈՒՍՆՏՏԵԱՆՑ

Նախընտրելու յանուն Ազայ Յախէրայ
Իգմբրիւանց Դպրարդոյ
186 երեսն բաղկացեալ նոր եր-
կասիրութիւն մ'է յիշեալ դրասէր
վարդապետին. նիւթերը զանազան
են և հետաքրքրական, բանասիրա-
կան, տեղագրական և հնախօսական
գողտրիկ և զգայուն ոճով մը գրը-
ուած: Դինն է 2 ու կէս ֆր. վաճա-
ճառի Կ. Պօլիս հայ գրաւաճառաց
քով:

ԵՌՎԼՆ ԶԸ ՌՈՆՈՒՆԵԼՈՒ ԴԵՂ
Բաղադրութեամբ

Լ. ՏԻՆՆԱ ԴԵՂԱԳՐՈՐԾԻ

Երկրային ճանրորդաց համար
անհրաժեշտ եղած սոյն հեղուկը,
որ ամեն անգամ ծայէ բռնաւերան
մէկ խաչուէի դէպք մը սոյն գեղէն
առնելով, կրկին լայնովը պարզ ջրի
մէջ խառնելով խմած ատենը մարդ
վերտին իւր հանգարտ ու առողջ
վիճակը կտաւանայ, և դանդաղ Լ.
Տիննայի դեղարանը, Ղալաթիա
Մեծ փողոց, թիւ 108 մէկ շէշը 2 ու
կէս ֆր. գնով:

ՄԻՆԱՍԻԱՆԻՆ ՄԱՂԱԶԱՆ ԴՅՆՈՒԱՆ

ՈՒ

ՓԱՆԱՍԷ

Կոչուած ցաւի դեղը բոլորովին լուսեղէն,
ներէ բաղադրուած ըլլալով թէ՛ ներսէն և
թէ՛ դուրսէն կ'զորածուի ու բաղմաթիւ
ցաւեր ու հիւանդութիւններ շուտով կը բը-
ժըղկէ, ինչպէս որ վարը յիշուած է:

Ամեն տեսակ Գոլի, Ստամբուլի, միջ-
քի կամ Աղիքներու ցաւեր. ու նաև Թանջը,
Քօլէրա և այլ ամառուան հիւանդութիւն-
ներ ունեցողները սոյս դեղէն խմելու են
հետեւեալ կերպով: Ենթա գաւաթ ջուրի մէջ
դիր ապուրի գրգռէն աւելի շաքար, վրան
լեցուր անուշի գրգռ մը փանասէ, աղէկ
մը խառնէ ու խմէ: Լսկորդի հիւանդու-
թեանը և Ռուեքի համար դեղը վերջիշ-
եալ կերպով պատրաստէ ու ժամը կամ եր-
կու ժամը հեղ մը մէկ կամ երկու անուշի
գրգռ սոյն բաղադրութեանէն խմէ: Յօդա-
ցաւի բխմաթիւմ, Ռաբի ցաւի, Ստամբու-
սի ու տեսակ տեսակ կոնակի ցաւերու հա-
մար դուրսէն փանասէ քսելով աղէկ մը
շիւելու է: Աղուայի ցաւի համար քիչ մը
բամպակ փանասէի մէջ թափելով ցաւած
ակուային վրայ դնելու է:

Ամեն ատեն երբոր ցաւի մը համար
դուրսէն փանասէ քսել հարկ ըլլայ, եթէ
քիչ մ'ալ խմուի աւելի շուտ բժշկութիւն
կըլլայ:

Երբեք սոյն արուած կամ ճշմուած
տեղերը բժշկելու համար վտանգը պատա-
հածին սէս փանասէն վրան աղէկ մը լե-
ցնելու է: Գանակով ևն. կարուած վէր-
քերը բժշկելու համար արիւնը չի սրբած
շուտով մը վերքը կապելու և կապին վրա-
նէն փանասէ քսելու է: Երբեք փանասէ
թղթի: Փանասէն նաև արանի շրջանը կա-
րագտնէ ու բոլոր բնութիւնը կը զօրացը-
նէ:

Այս դեղին օգտակարութեանը վրայ
երկարորէն գրել աւելորդ կը համարենք.
գործածողները զայն միշտ կը գովեն, ու-
ղիւր կրնայ անձամբ փորձել. գինն աժան
է: Կը ծախուի Մինասեան և Բնկերաց Ա-
մերիկեան վաճառատունը որ ի Ղալաթիա
Կ. Պօլս Ե:

ՄԻՆԱՍ ԶԵՐԱԶ

ՍԶԴԱՅԻՆ

Գ. Ա. Մ. Տ. Ի. Ա. Բ. Կ. Ո. Ի. Թ. Ի. Ի. Ն.

ՎԱՐՅԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԺՈՂՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

ԵՐՈՅԱՆ ՃԱՌԵՐ

Արամեան Տպագրութիւն

Զօնէն, Վոսմ, Օտեան Էֆ. Ի առ հե-
ղինակն ուղղած նամակէն և ընտրողական
քերականութենէ մը զատ, կը պարունակէ
ընդարձակ տառաշարան մը և վերջաբան մը
վարժապետական ժողովն պատմութիւնը և
հնդկականին հոն թափած ճառերը կըթական
այլեւալ խնդրոյ նկատմամբ: Այս ճառերէ
մին. 120 էջէ բաղկացած, գրաբարին գէմ
աշխարհարարը կ'արշաւագոնէ անթիւ վկայ-
ութիւններով, Լեզուն բարեփոխուած է:

Գատարակութիւնը մեր ազգի առա-
ջին խնդիրն ըլլալով, տարակոյս չկայ թէ
ժողովուրդը պիտի փութայ լսել զխոռ
զատարարին մը գաղափարները:

Կը ծախուի Ս. Ղ. և Երանճեան գը-
րատունը և ուրիշ գրաւաճառաց քով, գին
15 դրամ:

ՊԱՅՆԵՐԱԶԱՐԴ

Ք Ե Ր Ա Կ Ա Ն

ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

Ի ՊԼՏՍ ՄԱՆԿԱՆՑ

Երուստադէտ հրատարակչին ձեռքը
փորագրեալ և կալվանօրէնաթիւ եղած ըն-
տիր և մաքուր 150 հատ պատկերօք, մա-
քուր թղթի վրայ տպագրութեամբ, 48 է-
րեսէ բաղկացեալ նոր սյրէնարան մէ, ու-
րոյ մինակ գնդին վրայ խօսելով տպակին
Ամերիկայի մէջ անգամ տոանկ դործ մը
սոյնքան աժանութեամբ տեսնուած չէ:

Կեդրոնատեղին է Սոլթման—Համամ
Զարդարեան գործարան թիւ 14, կ'գտնուի
նաև բնիկ գրաւաճառաց քով:

Գին 1 դրամ:

Գալոսցայ համար 100ին 10 գեղջ կըլ-
լայ:

ԲԱՐԻՁ

ՊԱՐԱԳԱՆԱՆԵԼԵՐԸ

Թարգմանեաց

ՅՈՒՆ. ԷՅ. ԹՕԼԱՅԵԱՆ

Գաղղիացի հռչակաւոր վիպասանին
հետաքրքրական և զրուիչ այս գործը ու-
րոյ տաճկերէն թարգմանութիւնը մաս առ
մաս Մեհմեդի մէջ հրատարակուելով կը
շարունակուի, այս անգամ տարած ըլ-
լալով ամառը սոյն մարտի 1-ին Եր-
րուստադէտ Է. Քիրլիճեան տպարանէն:

Կը ծախուի Պօլս քուր հայ գրա-
վաճառաց քով Բերայ Աղա ճամբ թիւ
183, ծխալաճառ Կիւլէրեան Ստեփան ա-
ղայի և Թաքսիմ թիւ 39 ծխալաճառ
Նիկողոս աղա Տէտեհանի խանութներն:

Գին 5 արծաթ մէճիտ:

ՅՕԳԹԷՕՐ ՓԱՓԱԶԱՆ

Պատրաստ է իրեն դիմող հի-
ւանդները դարմանել ամեն երեք-
շաբաթի և շաբաթ ժամը 5—7 Սա-
մաթիա Հայկական բնկերութեան
գաղինային գէմը Մ. Ճիւլանին Դե-
ղարանը, և ժամը 8—10 Սուլթան
Ահմէտ Մ. Ժորժ Կաննթիթիտիի գե-
ղարանը թիւ 128:

Խառքէյտէ Բթօթէյտանթ Ժո-
ղովարանին իթիոպլինտէ պուլունան
վաթը պիր տրսա սաթլըզ օլուպ,
վէ խթէյէնէ խթէտիդի մըզաարը
վէրլէպլէճէզլինտէն, զիտտէ մա-
լիւմթ ալմազ խթէյէնլէր Ղալա-
թաա Մինասեան Ամերիկան մա-
ղաղաքնտա Մինասեան Պետրոս ա-
ղայս միւրաճաթ իյլէմէլէր իլան
օլունուր: